

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/265/2021
Identifikačné číslo spisu: 2511215478
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:2511215478.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: C. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. I. XXX, zastúpeného JUDr. Jozefom Urbanom, advokátom so sídlom Komenského 5247/24, Piešťany, proti žalovanej: J. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. I. XXX, zastúpenej splnomocnenou zástupkyňou E. Q. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. S. XX/XX, Z., zastúpenej Advokátska kancelária MM Maco, s.r.o., AK so sídlom Vieska 281, Považany, IČO: 47 730 145, o zaplatenie 7.468,63 €, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp.zn. 10C/304/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 07. októbra 2020, č.k. 24Co/53/2020-261, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobca nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 07. októbra 2020, č.k. 24Co/53/2020-261 Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Piešťany (ďalej ako „súd prvej inštancie“) č.k. 10C/304/2011-226 zo dňa 22. apríla 2020, ktorým súd prvej inštancie I. výrokom žalovanej uložil povinnosť, aby do 15 dní od právoplatnosti rozsudku zaplatil žalobcovi sumu vo výške 7.468,43 € titulom investícií pri prestavbe a nadstavbe rodičovského domu súp.č. XXX v I. U. I. v rokoch 2004 a 2005, ktorá investícia bola uznaná čo do základu i výšky v dedičskom konaní po poručiťovi X. Y. a II. výrokom priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100%. Odvolací súd priznal žalobcovi proti žalovanej plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Odvolací súd podľa § 387 ods. 2 CSP sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie. Žalobca (syn poručiťľa) odvodzoval svoj nárok z osvedčenia o dedičstve po poručiťovi X. Y. nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, keď žalovaná (spolu s ostatnými dedičmi) v dedičskom konaní pred notárkou jeho záväzok uznala čo do dôvodu a výšky a na podklade ktorého žalovaná zodpovedá za pohľadávku vo výške 225.000 Sk (7.468,63 eur) z titulu vyporiadanej pohľadávky v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z Osvedčenia o dedičstve sp.zn. 6D/559/2008-34, Dnot

123/2008 zo dňa 27.11.2008 jednoznačne vyplynulo, že pohľadávka svedčí žalobcovi a jeho manželke, pričom na strane žalobcu v súdnom konaní vystupuje žalobca sám, súd prvej inštancie mal za ustálené, že na strane žalobcu môže vystupovať aj len jeden z manželov - spoločne a nerozdielne oprávnených veriteľov, aktívna legitímácia žalobcu v spore je teda daná. Aj pasívna legitímácia žalovanej v danom smere bola daná, keďže žalobca sa domáhal zaplattenia tej časti (1/2-ice) pohľadávky, ktorá bola v rámci bezpodielového spoluvlastníctva vyporiadaná tak, že za ňu zodpovedá žalovaná (časť II., písm. B. str. 4 osvedčenia o dedičstve). Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca a jeho manželka investovali finančné prostriedky na realizáciu nadstavby rodinného domu, čím nehnuteľnosť nepochybne zhodnotili. Strany a svedkovia v konaní sa zhodli na tom, že pri dedičskom konaní po X. Y. nikto zo zúčastnených dedičov nenamietal, že by investícia nebola realizovaná, nebolo namietané ani výška 450.000 Sk. Námietku žalovanej, že žalobca sa nemôže domáhať žalobou uplatnenej čiastky, lebo nepreukázal existenciu a výšku pohľadávky, súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú. Pohľadávka žalobcu vyplývala z uznávacieho prejavu dedičov a následne z vyporiadania pohľadávky v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov tak, že práve žalovaná zodpovedá za pohľadávku žalobcu v rozsahu 225.000 Sk, súd neskúmal či reálne investície boli vynaložené a v akej výške, keď dedičia zhodne prehlásili (a toto prehlásenie bolo osvedčené notárom), že náklady s realizáciou nadstavby vynaložili žalobca a jeho manželka z vlastných finančných prostriedkov, a to v hodnote 450.000 Sk. Čo sa týkalo tvrdenej emocionálne vypätej situácie pri dedičskom konaní, súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalovanej, že by žalobca zneužil situáciu, keď dedičia smútili za svojim otcom a manželom. Poručiteľ zomrel dňa XX.X.XXXX a Osvedčenie o dedičstve bolo písané dňa 27.11.2008, nešlo teda o situáciu krátko po smrti poručiteľa.

3. Odvolací súd konštatoval, že v súdnom spore bolo preukázané, že došlo ku kvalifikovanému uznaniu práva v písomnej forme s uvedením dôvodu vzniku záväzku a jeho výšky v zmysle § 110 ods. 1 veta druhá OZ. Je irelevantné, že uznávací prejav neobsahoval prísľub dlžníka zaplatiť dlh, keďže sa nejedná o podstatnú náležitosť tohto právneho úkonu a tiež je irelevantné, či žalovaná mala vedomosť o premlčaní práva, keďže uznanie práva nie je viazané na túto vedomosť. Správne súd prvej inštancie konštatoval, že uskutočnením uznávacieho prejavu v konaní o dedičstve začala plynúť nová 10-ročná premlčacia doba a námietka premlčania vznesená žalovanou nie je opodstatnená.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 CSP.

5. Dovolateľka vo svojom dovolaní poukázala na to, že právny úkon, ktorým ostatní dedičia uznali žalobcom uplatnený nárok, nebol vykonaný slobodne, vážne a zrozumiteľne, a teda je neplatný. Vo vzťahu k uplatnenému nároku absentuje prísľub zaplattenia dlhu. Žalobcom údajne vnesené finančné prostriedky neboli preukázané, špecifikované ani zdokladované a boli realizované výlučne za účelom potreby žalobcu, pričom aj dovolateľka do predmetného domu vnesla investície. Uplatňovaná suma nebola špecifikovaná, keď jej výška vyplýva zo svojvôle žalobcu, ktorý ju vyčíslil bez listinných dôkazov.

6. V Osvedčení o dedičstve, kde notár osvedčil dedičskú dohodu nadobudla dovolateľka dedičské podiely bez povinnosti výplaty ostatným dedičom, t.j. deťom. Žalobcom uplatňovaná pohľadávka nie je obsahom dedičskej dohody, ktorú osvedčil notár. Dovolateľka ďalej poukázala na neurčitú právnu formuláciu v Osvedčení o dedičstve, a to „zodpovedá za dlh poručiteľa“, keď táto formulácia je nezrozumiteľná a absentuje jej účinnosť, keďže z nej nevyplýva kto, kedy, ako a za čo má platiť. Oprávnenými dedičmi boli aj jej tri deti, dovolateľka opakovane namietala pasívnu legitímáciu a vzniesla námietku premlčania. Dovolateľka tiež poukázala na to, že konanie žalobcu voči dovolateľke nie je v súlade s dobrými mravmi.

7. Dovolateľka ďalej poukázala na to, že súd prvej inštancie sa po vrátení veci odvolacím súdom obmedzil iba na dokazovanie v časti premlčania nároku žalobcu a vôbec sa nezaoberal prieskumom nových, z pohľadu doterajších záverov súdu prvej inštancie dosiaľ bezvýznamných skutočností, čo je možné považovať za nedostatočné zistenie a objasnenie skutkového a právneho stavu veci zo strany

súdu prvej inštancie. Súd sa nezaoberal absolútnou neplatnosťou úkonu v časti uznania dlhu z dôvodu rozporu s dobrými mravmi ako aj formálnymi náležitosťami úkonu a obmedzil sa len na konštatovanie, že boli splnené zákonné predpoklady v zmysle § 110 ods. 1 OZ, čím vec nesprávne právne posúdil.

8. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nedal relevantnú odpoveď na všetky námietky a argumenty dovolateľky, ktoré uplatnila na svoju obranu v priebehu celého konania pred všeobecnými súdmi. Súd nižších inštancií sa dostatočne nevysporiadali s právnou a skutkovou argumentáciou žalovanej, dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne vec nesprávne právne posúdili, na základe čoho je odôvodnenie rozsudku nepresvedčivé.

9. Dovolateľka navrhla, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolateľka súčasne navrhla, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť a právoplatnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojitosti s rozsudkom súdu prvej inštancie poukazom na výšku priznaného nároku.

10. Žalobca v zastúpení advokátom vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol poukazom na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Uviedol, že v dedičskom konaní po poručiteľovi X. Y., sp.zn. 6D/559/2008 - Dnot 123/2008 pred X. V., notárkou so sídlom vo U. ul. M.A.Beňovského č. 483/20, ako súdnou komisárkou uzatvorili dňa 27.11.2008 dedičia v I. skupine, teda žalovaná, žalobca a sestry žalobcu (dcéry žalovanej) dohodu na ktorej podmienkach boli vopred dohodnutí, s aktívami a pasívami dedičstva boli oboznámení. V žiadnom prípade teda nie je možné pochybovať o právnom úkone - dohode o vyporiadaní dedičstva, úkon všetkých dedičov bol vykonaný v dedičskom konaní slobodne, vážne a zrozumiteľne a je teda platný a účinný a dedičia svojimi právami a vlastníctvom aj disponujú. Nie je možné z vyššie uvedeného dedičského konania vyňať len pasíva a tieto označiť ako neplatnú pohľadávku žalobcu v rámci dedičského konania. Žalobca v zmysle dohody o vyporiadaní dedičstva vyplatil sestre E. T., rodenej Y. dohodnutú čiastku 160.000.-Sk <. ešte v decembri 2008, sestre C. Y., rodenej Y. neskôr. Obe dedičky výplatu prijali a akceptovali - bola realizovaná na základe dohody dedičov dedičskom konaní. Pohľadávku žalobcu a jeho manželky v celkovej výške 450.000.-Sk <. všetci dedičia uznali a to čo do základu aj do výšky. Sporné aktíva a pasíva medzi dedičmi v dedičskom konaní neboli. Z titulu zániku BSM, ktoré zaniklo smrťou poručiteľa pohľadávka žalobcu vo výške 1/2-iny, t.j. vo výške 225.000.-Sk pripadla žalovanej ako pozostalej manželke poručiteľa. Po smrti poručiteľa X. Y. nastali medzi žalovanou a žalobcom a jeho rodinnými príslušníkmi (manželka Y. a dve maloleté dcéry) nezhody. Žalobca nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej neuplatňoval.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

12. V danom prípade dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. CSP a zároveň posudzujúc ho podľa obsahu (čl. 11 ods. 1 a § 124 ods. 1 C.s.p.) z § 420 písm. f) CSP

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

13. Dovolací súd v posudzovanom prípade nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré zodpovedá skutkovému stavu zisteného dokazovaním. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií vyplýva, že nárok žalobcu bol uznaný podľa § 110 ods.1, veta druhá OZ v rámci dedičského konania v Osvedčení o dedičstve sp.zn. 6D/559/2008-34, Dnot 123/2008 zo dňa 27.11.2008 vydaného X. V., notárkou so sídlom vo U., ako súdnou komisárkou na základe poverenia Okresného súdu Piešťany za prítomnosti dedičov po poručiteľovi X. Y., a to E. T. rod. Y., C. Y. rod. Y., C. Y. a J. Y., rod. Y. Na osvedčení o dedičstve (čl. 36 dedičského spisu) sa nachádzajú

podpisy dedičov potvrdzujúci ich vôľu prejavenu v rámci dedičského konania. Dedičia boli viacerí, mohli sa navzájom radiť a konzultovať prejavy vôle. Ich prejavy vôle boli uskutočnené za prítomnosti notárky ako súdnej komisárky. Dovolací súd nezistil procesné pochybenia ani vady prejavu vôle dedičov, ktoré sú jasné určité a zrozumiteľné. Tieto prejavy vôle boli uskutočnené pred notárom ako súdnym komisárom, ktorý ich zaznamenal do osvedčenia o dedičstve. Úkony notára v konaní o dedičstve sa považujú za úkony súdu (§ 38 ods.5 zák.č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom ku dňu 27.11.2008). Opravné prostriedky proti úkonom notára v dedičskom konaní podané neboli. Pokiaľ ide o otázku vedomosti žalovanej že ide o premlčaný dlh (investície do rodičovského domu vložené žalobcom v rokoch 2004-2005) tak v pripojenom v dedičskom spise sp.zn. 6D/559/2008 na čl. 31 sa nachádza stavebné povolenie Obce U. I. t.j. X/XXXX-Mi zo dňa 22.06.2004, ktorým bola povolená stavba „Zmena dokončenej stavby rodinného domu - výmena strešnej konštrukcie a zobytnenie podkrovia", ktoré bolo vydané navrhovateľovi - X. Y. a manželke J. rod. Y.. Kolaudačným rozhodnutím č.j. XX/XXXX- Mi, zo dňa 02.11.2005 (čl. 33 dedičského spisu) bolo povolené užívanie tejto stavby. X. Y. a manželka J., rod. Y. boli účastníkmi kolaudačného konania. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že žalovaná ako účastníčka kolaudačného konania mala vedomosť o uskutočňovaní investícií žalobcom v rokoch 2004 - 2005 do rodičovského domu.

14. Dovolací súd konštatuje, že uznanie pohľadávky v rámci dedičského konania z titulu vnesených investícií do majetku poručiteľa zakladá plynutie 10 ročnej premlčacej lehoty podľa § 110 ods.1, druhá veta OZ odo dňa keď k uznaniu došlo (t.j. od 27.11.2008).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP

15. Podľa názoru dovolateľky je jej dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 CSP, keďže sa súd prvej inštancie nezaoberal absolútnou neplatnosťou úkonu v časti uznania dlhu z dôvodu rozporu s dobrými mravmi.

16. Dovolací súd k tomuto dovolaciemu dôvodu uvádza, problém aplikácie dobrých mravov je skutková okolnosť, ktorú dovolací súd nemôže riešiť, keďže nevykonáva dokazovanie. V zmysle uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že na podklade dovolania žalovanej nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum k skutkovej otázke dobrých mravov podľa § 421 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že k zhoršeniu osobných vzťahov účastníkov došlo až po dedičskom konaní, ktoré prebehlo dňa 27.11.2008. Toto zhoršenie vzťahov nemožno ex post vzťahovať k zrozumiteľne uzatvoreným dohodám v dedičskom konaní.

17. Najvyšší súd v zmysle vyššie uvedeného odmietol dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c) CSP (v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.